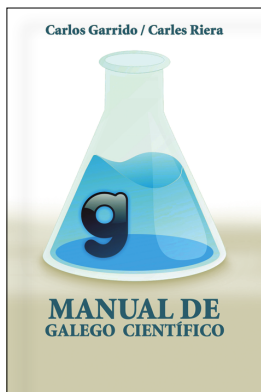

Manual de galego científico

Carlos Garrido i Carles Riera, *Manual de galego científico*, Universitat de Lugo 2010.

Acaba de sortir la segona edició, revisada i amplificada, del *Manual de galego científico* del professor de la Universitat de Vigo, Carlos Garrido. De fet, es tracta de la versió, conjunció i adaptació al galaico-portuguès de tres llibres del professor de la Universitat Ramon Llull, Carles Riera: el *Manual del català científic* (1992-1993), el *Curs de lèxic científic* (1998) i el *Manual de redacció científica* (2005). Val a dir que el nom del nostre compatriota consta com a coautor de l'obra que ressenyem.

Com sabem, a Galícia no hi ha unanimitat sobre el model de llengua a seguir, si més no en el registre culte. O bé s'hi admet la

subordinació al castellà, en aquest nivell –atès que ni arribà a poder-s'hi generar per l'abandó persistent de la llengua patrimonial per bona part de la població il·lustrada d'ençà que la corona de Castella s'aproprià del país–, o bé es mira d'entroncar novament el galleg contemporani a l'estudi autònom del galaico-portuguès, una etapa de segles en què la llengua es veié lliure de les interferències castradores del castellà. I és que tan sols amb el retorn a la soca comuna, ara migpartida entre galleg i portuguès, es pot recuperar per a la modalitat gallega l'aptitud per a esdevenir, així mateix, llengua de cultura.

No cal dir que l'opció de Carles Garrido és aquesta segona. Amb què, considerant el seu interès pels llenguatges d'especialitat i la dedicació que hi aplica, no és estrany que, en la sistematització que Carles Riera ha fet dels usos lingüístics pertinents en català en la temàtica científica i tècnica, el professor galleg hi hagi trobat un model excel·lent a seguir en la seva llengua; un model en el qual gairebé tan sols cal fer l'adaptació als trets propis del galaico-portuguès.

Per a les solucions concretes per al lèxic actual en la terminologia científico-tècnica, Garrido té en compte primordialment les que ja han estat donades al portuguès. Hi considera tant l'ús lusità com el brasiler, si és que divergeixen, per tal com tant l'un com l'altre són exempts de la subordinació a l'espanyol.

Com a mostra d'això, esmentem el procediment seguit per a escollir el nom adient per als usos lingüístics formals de l'espècie botànica *Alnus glutinosa*, l'arbre de ribera que en català es diu *vern*.

En el galleg actual aquest arbre pot ser anomenat d'onze maneres diferents (una dispersió dialectal exagerada, que se sol produir en les llengües minoritzades i que posa de manifest la disgregació creixent que preludeix l'extinció). Doncs, Garrido busca si n'hi ha cap, d'aquestes variants, que es trobi també a Portugal o al Brasil o en tots dos països alhora, i en el darrer cas aquesta serà la que proposarà per als usos formals, convertida, doncs, en la variant supradialectal a preferir. Això, en l'*Alnus glutinosa* s'esdevé en el mot *amicioro*, un nom que és present en les tres regions del galaico-portuguès i ja és la forma supradialectal-formal en les modalitats luso-brasileres.

Per altra part, si s'esdevé que el terme usat a Portugal difereix de l'usat al Brasil, adopta la solució portuguesa, tenint en compte criteris de proximitat lingüística, cultural i geogràfica. Per exemple, escull *aterrar* coincidint amb l'ús a Portugal, en lloc del mot *aterrissar*, propi del Brasil. I, en algun cas, si a Galícia existeix una forma lexical que sigui genuïna i diferent de l'ús habitual luso-brasiler, l'autor promou la solució gallega, per bé que difonent alhora el coneixement de la forma corresponent en les modalitats germanes.

Podem dir, per tant, que l'objectiu fonamental de l'obra és la restauració dels elements lexicals galaico-portuguesos erradicats en els *Seculos Obscuros* (etapa entre el segle XVI i mitjan XIX en què la llengua es reduí a l'ús rústic), cercant-hi l'harmonia amb l'actual lèxic luso-brasiler, perquè, de fet, com diu l'autor, aquesta és la solució més natural i més econòmica.

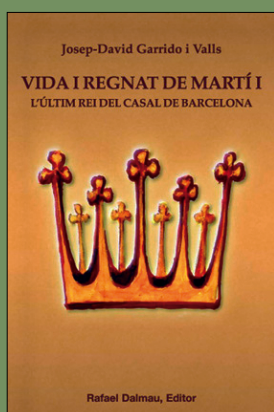
Això comporta, és clar, l'establiment dels mecanismes adients perquè la neologia incessant del llenguatge científic es faci de forma que no suposi la desfiguració de la llengua pròpia en aquest sector, que per altra part és cada cop més influent en la llengua general; és a dir, que la introducció de termes nous es pugui fer respectant els trets característics que confereixen a l'idioma la seva singularitat diferencial.

Amb l'objectiu de donar ple compliment als propòsits esmentats, el *Manual de galego científico* tracta tant d'aspectes prosòdics i ortogràfics, com de sintàctics, lèxics i estilístics. És una obra adreçada als redactors tècnics galaico-postuguesos i a professionals, investigadors científics, docents, periodistes, traductors i estudiants, tant de ciències com de lletres.

Conté un índex final de termes que ocupa, a tres columnes, més de cent pàgines i que es pot considerar un autèntic glossari tècnic.

En resum, es tracta d'una obra científica que procura de facilitar una consulta àgil i profitosa. ♦

CARLES DOMINGO

Josep-David Garrido, *Vida i regnat de Martí I. L'últim rei del Casal de Barcelona*, Edicions Rafael Dalmau, Barcelona 2010

L'any 1410 morí el rei Martí I, el darrer sobirà de la dinastia del Casal de Barcelona, iniciada amb Guifre el Pelós més de cinc-cents anys abans. En coneixem massa poc, de la seva vida i de la seva acció política, i sovint el que en sabem té relació amb els seus dubtes a l'hora de designar successió al tron catalano-aragonès, vacil·lacions que van donar pas a un interregne de dos anys i a un període de convulsions dins el país i de xocs d'interessos que va acabar amb la sentència de Casp i l'entronització dels Trastàmars, d'origen foraster. També en sabem l'epítet que la historiografia li ha atribuït: l'Humà; tanmateix, és un apellatiu relativament modern. Per als seus coetanis, Martí I era l'«Eclesiàstic»: un campió entre els beats. En aquest llibre, David Garrido, el seu biògraf, ens el farà conèixer molt més bé. ♦